

FORMUEULIGHED 30. marts 2024

ANALYSE

Udarbejdet af
Sune Caspersen
Chefanalytiker

Den rigeste procent ejer en fjerdedel af formuen trods fald

Formueuligheden er fortsat høj med store formuer koncentreret på få hænder. Den mest velhavende ene procent af danskerne besidder mere end en fjerdedel af den samlede formue. Unoterede aktier i bl.a. familieejede virksomheder er en væsentlig forklaring på den store formuekoncentration. Regeringen agter at lempe arveafgiften ved overdragelse af familieejede virksomheder til næste generation, hvilket er den forkerte vej at gå. Det risikerer at øge uligheden yderligere og forstærke den sociale arv.

Kontakt

Chefanalytiker

Sune Caspersen

📞 26 20 02 28

✉️ sc@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Formuerne udviklede sig negativt i 2022 både for dem med store og mindre formuer. Det skyldes dels den høje inflation, der udhulede den reale værdi af formuerne, men også kursfald på aktie- og obligationsmarkederne, der også påvirkede pensionsformuerne.
- De 10 pct. mest velhavende danskere har i gennemsnit en nettoformue på ca. 11 mio. kr., mens den næstrigeste tiendedel har en gennemsnitlig nettoformue på godt 3 mio. kr. Det store spring skyldes, at formuerne er meget ulige fordelt og koncentreret på få hænder.
- En af forklaringerne på de store formueforskelle er, at formueopbygning er aldersbetinget. Men selv når man renser for alder, er formueforskellene markante.
- Den rigeste procent af danskerne sidder på 25,5 pct. af den samlede formue. Det er en smule mindre end året før. Det kræver en nettoformue på mindst 16,5 mio. kr. at være en del af den mest velhavende procent af danskerne.
- Unoterede aktier i bl.a. familieejede virksomheder har stor betydning for formueuligheden. Derfor er det bekymrende, at regeringen agter at lempe arveafgiften ved overdragelse af aktier og andeler i familieejede virksomheder til næste generation. Det risikerer at øge uligheden og den sociale arv.

2022 bød på nedgang i formuerne

Den kraftige stigning i inflationen bød i 2022 på et fald i nettoformuerne både for dem med store og mindre formuer. Det skyldes dels, at den reale købekraftsværdi af formuerne – det bundt af varer man kan veksle formuen til – faldt på grund af høj inflation, men også som følge af kursfald på aktie- og obligationsmarkederne, der betød nominelle fald i kroner og øre i de finansielle aktiver og pensionsformuerne. Siden da er udviklingen vendt, men denne analyse tager udgangspunkt i de nyeste tilgængelige data for samtlige danskernes formue og gæld, som er opgjort ved udgangen af 2022. Datagrundlag og metode er beskrevet til sidst i metodeafsnittet.

Nettoformuen består på den ene side af reale aktiver som ejerbolig, fritidshus og bil, af finansielle aktiver som bankindestående og værdipapirer og af pensionsopsparing i form af ratepensioner, livsvarige pensioner, tjenestemandspension og ATP mv. Fra aktiverne trækkes al registreret gæld i form af realkreditlån, banklån, andre private lån og gæld til det offentlige.

Figur 1 viser, at der er stor forskel på den gennemsnitlige nettoformue blandt voksne danskere. I figuren er de voksne danskere inddelt i ti lige store grupper efter størrelsen på deres nettoformue. De 10 pct. med de laveste formuer udgør 1. decil, mens de 10 pct. med de største formuer udgør 10. decil.

De 10 pct. mest velhavende danskere har i gennemsnit en nettoformue på ca. 11 mio. kr., mens den næstrigste tiendedel, 9. decil, har en gennemsnitlig nettoformue på godt 3 mio. kr. Det store spring fra 10. til 9. decil skyldes, at formuerne i Danmark er meget ulige fordelt, og de største formuer er koncentreret på få hænder.¹

Figuren viser også, at formuerne udviklede sig negativt i 2022 ikke blot for de mest velhavende, men også for de øvrige formuedeciler. Kun i 1. decil var formueudviklingen positiv. Det skyldes ikke en positiv udvikling på papiret, men at den gennemsnitlige formue i 1. decil er negativ – gælden er altså større end værdien af de aktiver, man besidder – og den høje inflation i 2022 har udhulet den reale værdi af gælden.

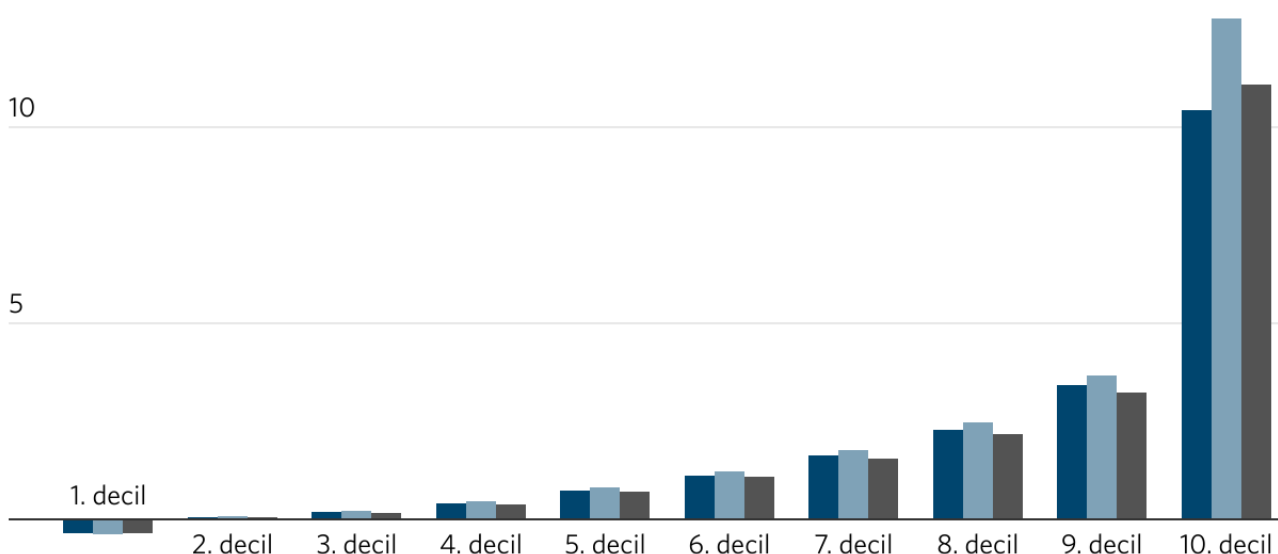
FIGUR 1

Formuerne udviklede sig negativt i 2022

Figuren viser den gennemsnitlige reale nettoformue opdelt på formuedeciler. 1. decil angiver de 10 pct. voksne danskere med de laveste nettoformuer, mens 10. decil angiver de 10 pct. med de største nettoformuer.

■ 2020 ■ 2021 ■ 2022

15 mio. kr.

Anm.: Opgjort i 2024-priser på baggrund af forbrugerprisindekset. Kun personer på 18 år og derover indgår i opgørelsen.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Formueforskellene er store – også inden for aldersgrupper

En af forklaringerne på de store formueforskelle er, at formueopbygning er aldersbetinget. De unge har af gode grunde haft færre år end de ældre til at spare op til pension, i friværds og i frie midler. Men selv når man renser tallene for alder, er formueforskellene markante.

Tabel 1 viser for hvert alderstrin den gennemsnitlige nettoformue samt udvalgte percentilgrænser, herunder medianen. Medianen er det tal, hvor præcis halvdelen af personerne har en mindre formue, og halvdelen har en større formue. Hvis formueforskellene er store, vil gennemsnitsformuen typisk være langt større end medianformuen, da store formuer koncentreret i toppen trækker gennemsnittet op, men ikke påvirker medianen.

Tabellen viser, at det kræver en nettoformue på mindst 16,5 mio. kr. for at være blandt den mest velhavende ene procent af alle voksne danskere. Tallet varierer dog betydeligt, når vi ser på, hvad der skal til for at tilhøre den mest velhavende ene procent på et givent alderstrin. For 30-årige kræver det en nettoformue på knap 3,7 mio. kr., mens 40-årige skal være gode for ca. 10 mio. kr. for at tilhøre top-1-procent. Ved 50 år er grænsen helt oppe på ca. 22 mio. kr., mens de 60-årige skal endnu højere op på 24,7 mio. kr. for at være med i klubben.

TABEL 1

Det kræver en nettoformue på mindst 16,5 mio. kr. for at være blandt den mest velhavende procent af danskerne

Tabellen viser for hvert alderstrin den gennemsnitlige nettoformue samt udvalgte percentilgrænser. Nettoformuen omfatter reale aktiver som bolig og bil, finansielle aktiver, som bankindestående og aktier, og pensionsformue fratrasket al registreret gæld.

Alder	Gns.	Median	p5	p10	p25	p75	p90	p95	p99
18 år	121.500	34.900	900	2.800	9.500	81.000	160.600	258.700	850.300
19 år	155.400	42.300	-2.000	2.700	11.700	99.300	194.300	309.400	990.600
20 år	169.700	52.600	-19.100	1.600	15.200	124.900	247.200	396.000	1.205.200
21 år	292.400	68.000	-45.000	-1.300	18.200	159.700	320.900	538.400	1.474.600
22 år	231.500	67.900	-74.600	-15.600	17.100	172.500	383.800	649.400	1.654.100
23 år	246.900	67.900	-114.700	-36.500	15.300	181.600	426.100	726.300	1.790.300
24 år	268.800	70.900	-150.600	-62.000	12.600	196.300	485.100	792.000	1.896.200
25 år	311.200	77.700	-191.800	-89.300	10.500	224.000	548.200	867.000	2.157.400
26 år	309.300	93.500	-232.800	-113.800	9.300	274.300	635.900	971.800	2.405.500
27 år	383.200	115.400	-276.500	-139.100	8.900	333.100	717.200	1.070.200	2.696.400
Alle voksne	2.010.500	864.800	-120.700	7.100	154.600	2.175.800	4.130.800	6.071.800	16.495.000

Yderligere 63 rækker er ikke vist.

Anm.: Beløb afrundet til nærmeste 100 kr. Opgjort på baggrund af formue- og gældsdata pr. 31. december 2022 fremskrevet til 2024-niveau på baggrund af forbrugerprisindekset.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Tabellen viser også, at mange danskere har større gæld end aktiver og dermed en negativ nettoformue. I intervallet 21 til 42 år er grænsen for at tilhøre de 10 pct. med de mindste formuer (p10) faktisk negativ, hvilket betyder, at mindst 10 pct. af de voksne danskere på disse alderstrin er insolvente og derfor ikke ville kunne betale deres gæld af, hvis de solgte rub og stub.

I takt med at alderen stiger, er der dog færre og færre med negativ nettoformue. Således bliver grænsen for at tilhøre de 5 pct. med de laveste formuer (p5) faktisk positiv ved 56 år. Det betyder, at færre end 5 pct. af de voksne danskere på 56 år og alderstrinnene derafter er insolvente.

De rigestes andel af formuen faldt en smule, men er fortsat meget høj

Formuen er over de seneste par år blevet mere koncentreret i toppen af samfundet. Figur 2 viser udviklingen i, hvor stor en andel af den samlede nettoformue, der tilhører top-1-procent.

For perioden 2014 og frem kan formueandelen opgøres på et "smalt" formuebegreb, der bl.a. ikke medregner værdien af unoterede aktier til de finansielle aktiver. Unoterede aktier omfatter primært ejerandele i familieejede virksomheder. Derudover medregnes offentlig gæld til inddrivelse heller ikke for dette formuebegreb. Den unoterede aktieformue og offentlig gæld til inddrivelse kan først medregnes fra 2020, hvilket skaber et databrud. I figuren fremgår det "smalle" formuebegreb af den stiplede grå kurve, mens den solide mørkeblå kurve viser det "brede" og mere dækkende formuebegreb.

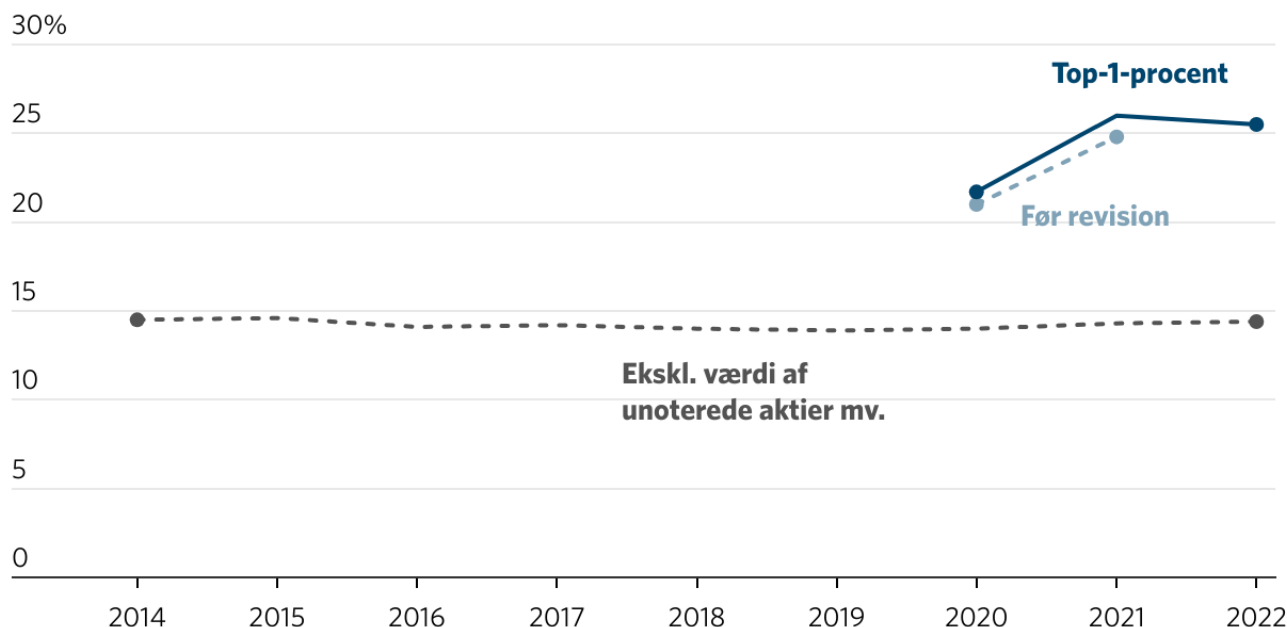
Som figuren viser, er formueandelen for den mest velhavende ene procent af danskerne markant højere, når værdien af unoterede aktier og offentlig gæld til inddrivelse medregnes. I 2022 havde top-1-procent en formue svarende til 25,5 pct. af den samlede nettoformue. Men for det "smalle" formuebegreb var tallet blot 14,4 pct., hvilket skyldes, at den unoterede aktieformue er meget ulige fordelt og derfor har stor betydning for den målte formueulighed.

Derudover viser figuren også en lyseblå stiplet kurve, der angiver den opgjorte formueandel for top-1-procent før en nylig revision af formuestatistikken. Revisionen indebar en genberegning og genfordeling af værdien af unoterede aktier som følge af en forbedring i datagrundlaget. Det har medført, at formueuligheden nu skønnes en anelse højere i 2020 og 2021, end hvad der har fremgået af tidligere [opgørelser](#).²

FIGUR 2

De rigestes andel af formuen faldt en smule, men er fortsat meget høj

Figuren viser udviklingen i formueandelen for top-1-procent opgjort på baggrund af nettoformuen før og efter revisionen af værdien af de unoterede aktier samt på det gamle formuebegreb, der ikke medregner værdien af unoterede aktier.

Anm.: Formuerne kan først opgøres inkl. værdien af unoterede aktier samt gæld til det offentlige fra 2020 og frem. Opgørelsen ekskl. unoterede aktier kan opgøres uden databrud fra 2014 og frem, men indeholder ikke værdien af unoterede aktier og den samlede gæld til det offentlige. Formueandele er opgjort på baggrund af nettoformuen inkl. pensionsformue (efter skat) for fuldt skattepligtige voksne (18 år og derover). Formuen er fordelt ligeligt mellem de voksne i familien.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Formueandelen for top-1-procent faldt en smule i 2022 sammenlignet med 2021 fra 26,0 til 25,5 pct. Nettoformuerne faldt i kroner og øre for både den gennemsnitlige voksne dansker og de mest velhavende. Det skal som nævnt tidligere ses i lyset af kursfald på aktie- og obligationsmarkederne i 2022. Da de unoterede aktier udgør en væsentlig andel af formuen for top-1-procent, og da udviklingen i denne formuekomponent var særligt nedadgående, betød det, at de mest velhavendes formuer faldt kraftigere end for den gennemsnitlige dansker.

Faldet i den gennemsnitlige danskers formue kan særligt henføres til et fald i pensionsopsparingen, der udgør mere end en tredjedel af nettoformuen for den gennemsnitlige voksne dansker.

For den gennemsnitlige dansker trak udviklingen i prioritetsgælden nettoformuen i en positiv retning, hvilket kan henføres til rentestigninger på realkreditlån og derfor også kursfald på de udestående lån. Det er nemlig kursværdien af prioritetsgælden, der indgår i beregningen af nettoformuen, da kursværdien svarer til det beløb, der skal indfris, hvis gælden indfris på opgørelsestidspunktet for formue- og gældsstatistikken.

Lavere arveafgift på overdragelse af virksomheder øger den i forvejen høje formueulighed

De unoterede aktier har stor betydning for formueuligheden, hvilket hænger sammen med, at flere af de største virksomheder i Danmark er familieejede. Værdien af disse virksomheder er derfor fordelt blandt få hænder. Dertil udgør formueoverførsler af unoterede aktier fra forældre til børn et stort milliardbeløb årligt, som er med til at forstærke uligheden og den sociale arv.³

Regeringen planlægger at lempe arveafgiften ved overdragelse af aktier og anparter i familieejede virksomheder til næste generation, så afgiftssatsen fremover vil lyde på 10 pct. frem for 15 pct. i dag. Derudover vil regeringen indføre mere lempelige værdiansættelsesmodeller af virksomhederne, der vil føre til lavere beskatningsgrundlag og derfor en endnu lavere afgift for den samme gruppe.

Det er et skridt i den forkerte retning at lave målrettede skattelemper til de allermest formuende i samfundet. Regeringens planer risikerer dermed at øge den i forvejen høje formueulighed og forstærke betydningen af social arv.

Metode

Sådan har vi undersøgt formueforskellene

Formueforskellene er analyseret på baggrund af Danmarks Statistiks formue- og gældsopgørelse. Statistikken er dels baseret på tredjepartsindberetninger om bankindestående, kursværdi af aktier og andre værdipapirer, pensionsopsparing og gæld samt estimerede værdier af ejerbolig, andelsbolig, sommerhus og bil. Derudover indgår den skønnede værdi af unoteret aktieformue.

Statistikens opgørelsestidspunkt er pr. 31. december.

Nettoformuen består af aktiver, herunder de reale aktiver som bolig og bil, finansielle aktiver som indestående på bankkonti, værdipapirbeholdning mv., fratrukket passiver, herunder realkredit- og boliglån samt andre tredjepartsindberettede gældsposter. Derudover indgår pensionsformuen, hvor de dele af pensionsopsparingen, der først beskattes ved udbetalingen, skønmæssigt fratrækkes 40 pct. for at korrigere for det forhold, at midlerne endnu ikke er blevet indkomstbeskattet.

Gæld til det offentlige, herunder gæld til inddrivelse, er medregnet i formueopgørelsen.

Formuen er delt ligeligt mellem de voksne i parfamilier, mens hjemmeboende børn på 18 år og derover indgår med deres egen formue i opgørelsen. Kun familier med fuldt skattepligtige voksne indgår i opgørelsen.

Danmarks Statistiks formue- og gældsopgørelse indebærer en diskretionering af meget store formuer i form af et loft over formuer på 1.000 gange interkvartilafstanden for personer over 18 år. Det betyder, at personer med formuer på over ca. 1,9 mia. kr. i 2021 har fået nedskaleret alle formuekomponenter proportionalt, så nettoformuen bliver enslydende med loftet. Diskretionering påvirker primært personer med meget store unoterede aktieformuer. Loftet over formuer betyder, at formueuligheden vurderes en smule lavere, end hvis der ikke havde været et loft (i størrelsesordenen 1,5-2 procent point målt på top-1-procents formueandel). Loftet er dog vurderet nødvendigt for at undgå indirekte identifikation af enkeltpersoners formue, når der laves detaljerede opdelinger af befolkningen.

af data. Nationalbanken har forbedret datagrundlaget for værdiansættelsen af de unoterede virksomheder og Danmarks Statistik har dermed kunnet fordele en større andel af værdierne på personer. Den samlede værdi af unoterede aktier opgøres nu hhv. 12 og 15 pct. højere i 2020 og 2021.

Alle beløb er korrigeret for inflation ved at fremskrive til 2023-prisniveau på baggrund af udviklingen i forbrugerprisindekset til og med 2023 samt den forventede inflation i 2024.

Bilag

BILAGSTABEL 1

Den gennemsnitlige voksne danskers formue er over to mio. kr.

Tabellen viser sammensætningen af den gennemsnitlige nettoformue for voksne danskere.

	Kr. (2024-niveau)
A. Reale aktiver	1.079.700
- Heraf primær ejerbolig	763.800
B. Finansiell formue	829.600
- Heraf bankindestående	203.900
- Heraf noterede værdipapirer (obligationer, aktier, investeringsfonde)	186.500
- Heraf unoterede aktier	400.200
D. Prioritetsgæld	450.900
E. Øvrig gæld til pengeinstitutter mv.	93.900
F. Gæld til det offentlige (SU-lån, indefrosne ejendomsskatter, gæld til inddrivelse)	39.400
Nettoformue ekskl. pension (A+B-D-E-F)	1.325.000
C. Pensionsformue før skat	1.103.600
CX. Pensionsformue efter skat	685.400
Nettoformue inkl. pension (A+B+CX-D-E-F)	2.010.500

Anm.: Kun personer på 18 år og derover indgår i opgørelsen. Beløb afrundet til nærmeste 100 kr. Opgjort på baggrund af formue- og gældsdata pr. 31. december 2022 fremskrevet til 2024-niveau på baggrund af forbrugerprisindekset.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

- 1 www.ae.dk/analyse/2023-04-den-rigeste-procent-sidder-paa-en-fjerdedel-af-den-samlede-formue
- 2 www.ae.dk/analyse/2023-04-den-rigeste-procent-sidder-paa-en-fjerdedel-af-den-samlede-formue
- 3 www.ae.dk/analyse/2023-04-den-rigeste-procent-sidder-paa-en-fjerdedel-af-den-samlede-formue#toc-formueoverf-rsler-af-unoterede-aktier-udg-r-et-stort-milliardbel-b-rligt